

JÄMLIKHETENS TRÄD

Målsättning:

- Fundera över vilka strukturer ligger bakom olika former av diskriminering och vilka följder detta kan ha.
- Lära sig identifiera sätt att förhindra diskriminering och verka för jämlikhet i den egna närmiljön och skolvärlden
- Öva på förmågan att arbeta i grupp och att framföra sina egna åsikter

Tid: 30-45 min

Grupstorlek: 15–30 elever. Arbetet sker i grupper om 4–6 elever.

Material: Ett på förhand ritat stort träd på ett papper för varje arbetsgrupp (sparar tid), blädderblock (eller motsvarande), tuschar, post-it-lappar.

Uppgiftens gång:

I början av övningen kan det vara bra att diskutera begreppen med gruppen: vad betyder likaberättigande, jämlikhet och diskriminering. Ni kan också fundera på följande frågor: Får alla i skolan vara sig själva? Påverkar den bakgrund man kommer från ungdomars möjligheter att gå i skolan och hitta jobb, om så är fallet så på vilket sätt? Vilka har hamnat ut för diskriminering och i vilken slags situationer? Hur ska man ingripa i diskriminering?

Börja med att dela in deltagarna i grupper om 4–5 personer. Ge varje grupp ett stort papper, där man ritat ett träd med grenar och rötter. Deltagarnas uppgift är att analysera olika former av diskriminering och dess orsaker och följder, samt söka sätt som man kan främja likaberättigande och ingripa när diskriminering sker.

Övningen inleds med att man skriver ner olika former av diskriminering på **trädet's stam** (t.ex. sexuellt ofredande, rasism, mobbning, diskriminering på grund av kön, fysiska hinder, etnisk profilering ...) Be deltagarna fundera över vilka sorters direkta och indirekta former av diskriminering det finns? Hur framträder de? Vem riktas de mot och hur? Det är bra att granska frågan möjligast brett och från olika synvinklar. Det är viktigt att komma ihåg att diskriminering inte nödvändigtvis är synligt och inte alltid lätt att känna igen.

Följande steg är att fundera över orsaker till diskriminering, och skriva ner dem vid **trädet's rötter**. Vad beror diskriminering på? Vad får någon att diskriminera en annan? Vilka orsaker finns till diskriminering? Betona att diskriminering aldrig är offrets fel! Det är också viktigt att framförallt uppmärksamma de orsaker som hänger ihop med samhällets normer och strukturer.

När rötterna är färdiga flyttar man över till **trädet's grenar**, där man skriver ner följderna av diskriminering. Hur påverkar diskriminering enskilda människor eller grupper som utsätts för det? Hur påverkar det den

som diskriminerar? Hur påverkar det stämningen i samhället och dess verksamheter? Det är bra att fundera på hur diskriminering påverkar individer och grupper såväl som samhället, både på lokala och globala nivåer.

Samla ännu i slutet förslag på lösningar med vilka man kunde främja likaberättigande och ingripa i diskriminering på **Post-It-lappar**. Be grupperna fundera på möjliga lösningar i förhållande till orsakerna och följderna. Lapparna kan placeras i trädet enligt vilka orsaker och följder de strävar efter att lösa. Oftast är de bästa lösningarna de som angriper orsakerna direkt, istället för följderna. Man kan fundera på lösningar ur enskilda människors perspektiv, men även ur samhällets i stort och dess normer och attityder. Alla idéer är viktiga!

Jämlikhetens träd är nu färdiga! Titta på träden tillsammans. Be varje grupp att presentera sitt träd och sammanfatta den diskussion de haft. Ge de andra grupperna möjlighet att ställa frågor. Diskutera tillsammans.

Alternativt förverkligande:

Du kan förskrabbra övningen genom att istället för att dela in deltagarna i grupper, tillsammans göra ett träd och gå igenom alla steg ihop. Deltagarna får vid varje steg skriva upp sina egna svar på Post-It-lappar som man sedan hämtar till trädet. Gruppen kan också delas in i tre grupper, där den första gruppen funderar på orsaker, den andra på följder och den tredje på möjliga lösningar.